

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova

 OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

KEYSTONE
HUMAN SERVICES INTERNATIONAL
MOLDOVA ASSOCIATION

INSTRUCȚIUNE

DE APLICARE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE A METODOLOGIEI DE EVALUARE A DEZVOLTĂRII COPILULUI

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova

INSTRUCȚIUNE

de aplicare în educația timpurie a Metodologiei
de evaluare a dezvoltării copilului

Aprobată prin ordinul
Ministrului Educației, Culturii și Cercetării
nr. 343 din 22 martie 2018

Instrucțiunea de aplicare în educația timpurie a Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului a fost elaborată în cadrul Proiectului „Consolidarea și diseminarea practicilor de succes privind implementarea educației incluzive la treapta preșcolară” finanțat de Open Society Foundations/Early Childhood Program. Acest proiect este implementat de Programul Educațional „Pas cu Pas” și AO Keystone Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

CUPRINS

Dispoziții generale	4
Organizarea procesului de evaluare a copilului de vârstă timpurie	4
Anexe	14
<i>Anexa 1.</i>	
1.1 Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului de 1,5-3 ani	14
1.2 Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului de 3-5 ani	19
1.3 Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului de 5-7 ani	25
<i>Anexa 2. Model de confirmare a acordului părinților/reprezentanților legali ai copilului cu referire la evaluarea inițială a copilului de către Comisia multidisciplinară instituțională sau evaluarea complexă a copilului de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică</i>	30
<i>Anexa 3. Proces-verbal de evaluare a dezvoltării copilului de vârstă timpurie (evaluarea inițială)</i>	31
<i>Anexa 4.</i>	
4.1 Referință individuală pentru evaluarea complexă a dezvoltării copilului de vârstă timpurie	32
4.2 Referință de grup pentru evaluarea complexă a dezvoltării copiilor de vârstă timpurie	33
<i>Anexa 5. Raport de evaluare complexă a dezvoltării copilului</i>	34
<i>Anexa 6. Raport de reevaluare a dezvoltării copilului</i>	39

DISPOZIȚII GENERALE

1. *Instrucțiunea de aplicare în educația timpurie a Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului* (în continuare *Instrucțiune*) este elaborată în conformitate cu prevederile Codului Educației aprobat prin Legea nr. 152 din 17 iulie 2014 (art. 16 (3), 32-35), Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 523 din 11 iulie 2011 (pct.81, lit. f), Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 944 din 14 noiembrie 2014, Metodologia de evaluare a dezvoltării copilului aprobată prin ordinul Ministerului Educației nr.99 din 26 februarie 2015, Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani și Standardele profesionale naționale pentru cadrele didactice din instituțiile de educație timpurie, aprobate de către Consiliul Național pentru Curriculum la 23 august 2010.
2. Prezenta *Instrucțiune* stabilește modul de aplicare a Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului la nivelul educației timpurii și este obligatorie în activitatea structurilor cu atribuții în domeniu.
3. Scopul implementării *Instrucțiunii* este de a facilita procesul de aplicare a Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului pentru instituțiile cu atribuții în domeniul educației timpurii.
4. *Instrucțiunea* se bazează pe obiectivele, principiile, caracteristicile, tipurile și instrumentele de evaluare a dezvoltării copilului de vârstă timpurie cu cerințe educaționale speciale și/sau cu dizabilități prevăzute în Metodologia de evaluare a dezvoltării copilului.

ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE A COPILULUI DE VÂRSTĂ TIMPURIE

5. În procesul de organizare a evaluării dezvoltării copilului de vârstă timpurie se vor aplica 3 tipuri de evaluare: inițială, complexă și specifică.
 - a) **Evaluarea inițială se realizează** în cazul existenței unor semne privind potențialele probleme de dezvoltare ale copilului, sesizate de către părinți în mediul familial, de medicul de familie sau cadrele didactice în urma observărilor comportamentului copilului în timpul interacțiunilor cu acesta. Pentru a stabili comportamentele ce pot semnaliza probleme de dezvoltare se recomandă a utiliza Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului racordată la Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani și la Metodologia de monitorizare și evaluare

a dezvoltării copilului în baza Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului (vârsta 1,5-7 ani), conform indicatorilor specifici vârstei copilului (Anexa 1).

- b) **Evaluarea complexă** a dezvoltării copilului se realizează de către Serviciul rațional/municipal de asistență psihopedagogică în urma unei evaluări inițiale a copilului cu scopul de a identifica cerințele educaționale speciale ale copilului și a stabili forma de incluziune educațională și programe de suport educațional sau specific. Metodele și instrumentele utilizate pentru acest tip de evaluare sunt indicate în Metodologia de evaluare a dezvoltării copilului aprobată prin ordinul Ministerului Educației nr. 99 din 26 februarie 2015, conform particularităților de vârstă ale copiilor.
- c) **Evaluarea specifică** se realizează în cazul când în urma evaluării complexe a copilului se determină anumite dificultăți de dezvoltare într-un domeniu concret și sunt necesare investigații specifice, cu aplicarea unor instrumente standardizate, observări de durată ale copilului în mediile ambientale.
6. Procesul de evaluare a dezvoltării copilului va începe cu **evaluarea inițială** care presupune identificarea unor probleme de dezvoltare, dificultăți de învățare, probleme comportamentale și care ar necesita intervenții suplimentare. Aceasta se poate realiza nu doar la începutul anului de studii, dar și pe parcursul anului, în dependență de prezența problemelor de dezvoltare etc.
 7. Pentru realizarea evaluării inițiale se recomandă practicile de sprijin din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului și/sau instrumentele oferite de Metodologia monitorizării și evaluării dezvoltării copilului în baza Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului (vârsta 1,5-7 ani).
 8. Pentru un copil nou-venit în instituția de educație timpurie, care ar manifesta unele probleme de dezvoltare, dificultăți de învățare, probleme comportamentale și se va aplica evaluarea inițială doar după perioada de adaptare, care va dura nu mai puțin de 3 luni de zile consecutive, în dependență de vârstă.
 9. Evaluarea inițială se realizează în instituția de educație timpurie de către Comisia multidisciplinară instituțională. În cazul instituțiilor de educație timpurie cu 1-3 grupe, evaluarea inițială se realizează de către educatorul de la grupă și directorul instituției.
 10. Evaluarea inițială se realizează pe parcursul a cel mult paisprezece zile consecutiv frecventate de copil de la data constatării necesității unei atare evaluări.
 11. În mod obligatoriu, evaluarea se realizează în limba maternă, cu acordul scris al părinților sau al reprezentanților legali ai copilului (Anexa 2). În cazul în care părințele sau reprezentantul legal refuză să-și dea acordul pentru evaluare, autoritatea tutelară locală, reieșind din interesul superior al copilului, ia decizia corespunzătoare privind aplicarea măsurilor de protecție a copilului.

12. Rezultatele evaluării inițiale efectuate de Comisia multidisciplinară instituțională se consemnează într-un proces verbal de evaluare a dezvoltării copilului (Anexa 3), care presupune interpretarea/analiza datelor/observărilor factuale înregistrate și sunt o sinteză a informațiilor obținute care determină progresul sau regresul copilului în perioada dată.
13. Comisia multidisciplinară instituțională va fi instituită anual, la începutul anului de studii, prin ordinul intern al instituției, emis de director. Din componența comisiei fac parte, în mod obligatoriu, directorul, metodistul, asistenta medicală, specialiști existenți în instituție (logoped, psiholog, conducător de muzică, educator de educație fizică, psihopedagog, kinetoterapeut, cadru didactic de sprijin), 2-3 cadre didactice de la alte grupe (pentru instituțiile cu 4 și mai multe grupe), iar cadrele didactice de la grupa copilului/copiilor care necesită evaluare, vor fi incluși suplimentar.
14. Președinte al Comisiei multidisciplinare instituționale este desemnat directorul instituției, secretar-metodistul instituției sau un cadru didactic. Părinții/reprezentanții legali ai copilului vor asista la ședința comisiei.
15. Comisia multidisciplinară instituțională va exercita următoarele atribuții:
 - a) evaluarea inițială a nivelului de dezvoltare a copilului;
 - b) identificarea potențialului și a problemelor de dezvoltare, comportamentale ale copilului;
 - c) referirea copilului care prezintă anumite dificultăți și probleme de dezvoltare către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică pentru constatarea/confirmarea cerințelor educaționale speciale;
 - d) determinarea necesităților specifice ale copilului și a măsurilor de intervenție/serviciilor de sprijin care pot fi acordate în instituția de educație timpurie;
 - e) identificarea constrângerilor (organizatorice, didactice, bugetare etc.) care pot interveni în cazuri concrete de incluziune a copiilor cu cerințe educaționale speciale;
 - f) coordonarea elaborării și înaintarea planului educațional individualizat către Consiliul profesoral spre aprobare;
 - g) acordarea asistenței metodologice cadrelor didactice în elaborarea sarcinilor diferențiate și individualizate, selectarea materialelor didactice adecvate, stabilirea celor mai adecvate tehnologii de predare-evaluare în cadrul procesului educațional incluziv;
 - h) monitorizarea asigurării condițiilor adecvate pentru încadrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în mediul general al grădiniței și cuprinderii acestora în programul educațional;
 - i) informarea părinților/reprezentanților legali privind forma, obiectivele de educație și dezvoltare a copilului lor;

- j) colaborarea cu instituțiile educaționale și structurile de suport implicate în acordarea asistenței psihopedagogice copiilor cu cerințe educaționale speciale;
 - k) valorificarea practicilor educaționale pozitive privind incluziunea copiilor cu cerințe educaționale speciale și promovarea tendințelor actuale în educație.
16. Președintele Comisiei multidisciplinare instituționale are următoarele atribuții:
- a) organizează, dirijează și monitorizează activitatea Comisiei multidisciplinare instituționale;
 - b) întrunește membrii Comisiei multidisciplinare instituționale, după necesitate;
 - c) participă la elaborare și aprobă planul de acțiuni;
 - d) participă la evaluarea, observarea copilului, acumularea informațiilor suplimentare de la părinți/reprezentanți legali ai copilului și expune Comisiei multidisciplinare instituționale rezultatele evaluării;
 - e) discută cu părinții referitor la rezultatele evaluării inițiale și necesitatea evaluării complexe;
 - f) solicită acordul în scris al părinților / reprezentanților legali ai copilului pentru desfășurarea procesului de evaluare complexă sau specifică;
 - g) referă cazul copilului la Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică;
 - h) crează condiții fizice și psihologice pentru realizarea evaluării complexe în cadrul instituției de educație timpurie, în caz de necesitate, cum ar fi asigurarea spațiilor pentru desfășurarea evaluării, prezentarea informației suplimentare la solicitare etc.;
 - i) monitorizează procesul de intervenție ulterioară a cazului;
 - j) monitorizează implementarea recomandărilor Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică;
 - k) prezintă deciziile, planurile și rapoartele de activitate ale Comisiei multidisciplinare instituționale la Consiliul profesoral.
17. Secretarul Comisiei multidisciplinare instituționale exercită următoarele atribuții:
- a) perfectează procesele verbale ale ședințelor de lucru într-un Registru de evidență a activității Comisiei multidisciplinare instituționale;
 - b) semnează, perfectează dosarul/dosarele copiilor în două exemplare, dintre care un exemplar se prezintă la Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică, iar un exemplar se păstrează în instituție;
 - c) perfectează Registrul de evidență a dosarelor.
18. Cadrele didactice de la grupă/educatorii au următoarele atribuții:
- a) anunță directorul și metodistul instituției despre existența copiilor ce manifestă deficiențe de dezvoltare, dificultăți de învățare, probleme comportamentale;

- b) participă la evaluarea, observarea copilului, acumularea informațiilor suplimentare de la părinți/reprezentanți legali, alte persoane din anturajul copilului și expune Comisiei multidisciplinare instituționale rezultatele evaluării;
 - c) perfectează Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului (Anexa 1);
 - d) elaborează și aplică în comun cu părinții și specialiștii, planul educațional individualizat, în baza recomandărilor din Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului elaborat de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică;
 - e) participă la procesul de evaluare complexă (în cazul desfășurării acesteia în instituția de educație timpurie) și reevaluare a copilului cu actualizarea planului educațional individualizat;
 - f) participă la discuții cu părinții/reprezentanții legali despre dezvoltarea copilului și necesitatea evaluării complexe sau specifice;
19. Membrii Comisiei multidisciplinare instituționale au următoarele atribuții:
- a) participă la evaluarea inițială a copilului;
 - b) expun rezultatele evaluării sau a observărilor personale;
 - c) participă la perfectarea Listei de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului (Anexa 1);
 - d) participă la discuții cu părinții/reprezentanții legali despre dezvoltarea copilului și necesitatea evaluării complexe sau specifice;
 - e) elaborează planul educațional individualizat, în comun cu educatorii de la grupă și părinții copilului, în baza recomandărilor din Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului elaborat de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică;
 - f) participă la procesul de evaluare complexă (în cazul desfășurării acesteia în instituția de educație timpurie), de monitorizare a dezvoltării și reevaluare a copilului;
 - g) aplică planul educațional individualizat pe domeniul său de intervenție;
 - h) acordă asistență psihopedagogică copiilor cu cerințe educaționale speciale, inclusiv cu dizabilități în baza recomandărilor Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică.
20. Asistenta medicală exercită următoarele atribuții:
- a) participă la evaluarea inițială, evaluarea complexă (în cazul desfășurării acesteia în instituția de educație timpurie), la procesul de monitorizare a dezvoltării și reevaluare a copilului;
 - b) oferă informații privind dezvoltarea copilului, în baza informațiilor deținute;

- c) participă la discuții cu părinții/reprezentanții legali despre dezvoltarea copilului și necesitatea evaluării complexe sau specifice;
 - d) participă, după caz, la implementarea planului educațional individualizat, în baza recomandărilor din Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului elaborat de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică.
21. Părinții/reprezentanții legali ai copiilor cu deficiențe de dezvoltare și învățare au următoarele atribuții:
- a) participă la ședințele Comisiei multidisciplinare instituționale;
 - b) participă la evaluarea inițială, oferă și primește informații despre dezvoltarea și necesitățile copilului său;
 - c) dă acordul/dezacordul privind rezultatele evaluării inițiale a copilului;
 - d) dă acordul/dezacordul în scris pentru desfășurarea procesului de evaluare complexă sau specifică;
 - e) participă la evaluarea complexă și reevaluarea dezvoltării copilului realizată de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică;
 - f) îndeplinește recomandările Comisiei multidisciplinare instituționale și a Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică;
 - g) asigură la indicațiile Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică prezența la ședința Comisiei multidisciplinare instituționale a asistentului personal;
 - h) participă alături de educatori și specialiști la elaborarea planului educațional individualizat;
 - i) asigură continuitatea activităților recomandate de către educatori și specialiști.
22. În cazul instituțiilor de educație timpurie cu 1-3 grupe, cu un număr mic de cadre didactice, acestea pot solicita, la necesitate, cadre didactice și specialiști din instituțiile de educație timpurie care dispun de aceștea (logoped, psiholog, psihopedagog) sau de la școala din district/localitate și/sau specialiști din medicina primară și asistența socială.
23. Activitatea Comisiei multidisciplinare instituționale este monitorizată de către administrația instituției și de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică. Totodată, Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică acordă Comisiei multidisciplinare instituționale asistența metodologică necesară. Relația de colaborare a Comisiei multidisciplinare instituționale cu Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică se desfășoară pe diferite dimensiuni, prin diverse activități, toate orientate spre asigurarea incluziunii copiilor.
24. Comisia multidisciplinară instituțională se va întruni la necesitate, în baza planului de activitate, dar nu mai rar decât o dată la trei luni. Planul de activitate al Comisiei multidisciplinare instituționale va fi elaborat indiferent de prezența copiilor cu cerințe

educaționale speciale în instituție. Planul va include denumirea activității, termenul de realizare, indicatori de realizare, persoana responsabilă, alte informații relevante.

25. Planul de activitate va fi structurat pe compartimente, după cum urmează:
- a) aspecte organizatorice;
 - b) evidența copiilor cu cerințe educaționale speciale;
 - c) probleme pentru examinare în ședințele Consiliului profesoral/Consiliului de administrație;
 - d) elaborarea, realizarea, monitorizarea implementării planului educațional individualizat;
 - e) organizarea și acordarea asistenței metodologice cadrelor didactice de la grupele cu copii cu cerințe educaționale speciale;
 - f) lucrul cu părinții;
 - g) activitatea de raportare;
 - h) dezvoltarea parteneriatelor educaționale.
26. În cazul instituțiilor de educație timpurie cu 1-2/3 grupe nu este obligatoriu elaborarea planului de activitate a Comisiei multidisciplinare instituționale. La ședințele de lucru se vor discuta despre necesitatea și rezultatele evaluării inițiale sau/și celei complexe.
27. Comisia multidisciplinară instituțională duce evidența copiilor examinați într-un registru special, care conține informații despre copil, familie, data examinării/reexaminării, progresul dezvoltării acestuia, formele de asistență acordată etc. Documentația perfectată în cadrul Comisiei multidisciplinare instituționale mai include planurile și rapoartele de activitate, procesele verbale ale ședințelor, alte materiale, după caz.
28. Registru de evidență a activității Comisiei multidisciplinare instituționale va avea următoarea structură:
- a) data convocării ședinței;
 - b) prezența membrilor Comisiei multidisciplinare instituționale;
 - c) obiective;
 - d) constatări de bază;
 - e) concluzii;
 - f) decizii adoptate;
 - g) note privind executarea deciziilor.
29. Comisia multidisciplinară instituțională prezintă Consiliului profesoral al instituției de educație timpurie rapoarte de activitate, semestrial. Rapoartele Comisiei multidisciplinare instituționale vor fi incluse, în cadrul rapoartelor generale privind calitatea educației incluzive în instituția respectivă.

30. Dosarul copilului/copiilor referiți către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică va include:
- a) lista individuală de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului (Anexa 1);
 - b) acordul în scris al părinților/reprezentantului legal pentru desfășurarea evaluării complexe a copilului (Anexa 2);
 - c) procesul verbal de evaluare inițială a dezvoltării copilului (Anexa 3);
 - d) referința (individuală sau de grup) pentru evaluarea complexă a dezvoltării copilului (Anexa 4);
 - e) lista copiilor, în cazul în care se identifică mai mulți copii care necesită evaluarea complexă;
 - f) extras din fișa dezvoltării copilului;
 - g) copia certificatului de naștere a copilului;
 - h) copia buletinului de identitate a părintelui/reprezentantului legal;
 - i) copia actului de tutelă, după caz;
 - j) certificatul medical (diagnoza medicală), certificatul de determinare a dizabilității, după caz.
31. După expirarea perioadei de evaluare inițială (14 zile frecventate consecutiv de copil), Comisia multidisciplinară instituțională se întrunește pentru examinarea rezultatelor evaluării (rezultatele observărilor, testelor de evaluare, analiza capacităților de învățare ale copilului, a comportamentului în diferite contexte, a manifestărilor psiho-socio-emoționale observabile) cu luarea deciziilor, după caz:
- a) copilul nu prezintă deficiențe de dezvoltare, dificultăți de învățare, probleme comportamentale care necesită intervenții suplimentare, dar care pot fi realizate, în mod regulamentar, la sala de grupă;
 - b) copilul atestă deficiențe în dezvoltare, dificultăți de învățare pe domeniul/domeniile de dezvoltare (se indică conform Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani), care, cu un anumit suport educațional, pot fi remediate cu resursele instituției prin abordarea individualizată și diferențiată a copilului (sarcini de lucru, programe de corecție, alimentație conform necesităților, lucrul individual cu familia);
 - c) copilul prezintă probleme de dezvoltare, dificultăți de învățare pe domeniul/domeniile (se indică conform Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani), comportament care necesită a fi evaluat de către specialiști calificați din cadrul Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică.
32. Deciziile luate se vor înregistra în Registrul proceselor verbale a ședinței Comisiei multidisciplinare instituționale.

33. Responsabil de prezentarea Dosarului copilului/copiilor la Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică este președintele Comisiei multidisciplinare instituționale.
34. Evaluarea complexă a dezvoltării copilului se realizează de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică conform Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului.
35. Evaluarea complexă se aplică copiilor de vârstă timpurie pentru următoarele cazuri:
 - a) copilul frecventează instituția de educație timpurie și cazul este referit de această instituție;
 - b) copilul nu frecventează instituția de educație timpurie și cazul este referit direct de către părinții/reprezentanții legali ai copilului;
 - c) copilul nu frecventează instituția de educație timpurie și cazul este referit de către asistentul social comunitar sau medicul de familie.
36. În rezultatul evaluării complexe, Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică elaborează un Raport de evaluare a dezvoltării copilului (Anexa 5), care conține concluzii și recomandări corespunzătoare, precum și concluzia generală de identificare/neidentificare a cerințelor educaționale speciale, perioada de reevaluare și serviciile de suport.
37. În funcție de rezultatele evaluării dezvoltării copilului, de potențialul și necesitățile identificate, Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică stabilește și recomandă forma de incluziune în activități la nivel de grupă și instituție:
 - a) totală – pe parcursul întregii zile;
 - b) parțială – reeșind din necesitățile individuale ale copilului, cu un număr de ore redus, dar nu mai mult de 4 ore pe zi, fiind asistat de cadru didactic de sprijin și/sau asistent personal, conform legislației în vigoare;
 - c) ocazională – de la caz la caz, cu participarea în cadrul diverselor activități, inclusiv extracurriculare, fiind însoțit de părinte/reprezentant legal sau asistent personal.
38. În cazul, când copilul este însoțit de asistent personal, acesta se va afla în instituția de educație timpurie alături de copil, pe întreaga perioadă de aflare a acestuia în instituție, oferindu-i asistența necesară în conformitate cu atribuțiile sale de serviciu.
39. În cazul prezenței cadrului didactic de sprijin în instituția de educație timpurie, acesta, în colaborare cu cadrul didactic, va participa la organizarea și desfășurarea unor activități la grupă, cu implicarea copiilor cu cerințe educaționale speciale. După caz, cadrul didactic de sprijin va oferi asistență educațională individualizată la Centrul de resurse pentru educația incluzivă, în cazul în care există acest serviciu în instituție sau în sală separată (de exemplu, în dormitor).

40. Rezultatele evaluării complexe vor sta la baza elaborării planului educațional individualizat, stabilirii serviciilor de suport și a recomandărilor pentru părinți/reprezentanți legali ai copilului, cadre didactice, alți specialiști care asistă copilul în procesul de abilitare/reabilitare.
41. În rezultatul evaluării complexe, Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică va prezenta obligatoriu în instituția de educație timpurie un exemplar al Raportului de evaluare complexă a dezvoltării copilului, care va fi recepționat contrasemnătură de către președintele Comisiei multidisciplinare instituționale.
42. Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului va fi ca suport pentru elaborarea planului educațional individualizat.
43. În rezultatul evaluării complexe, după caz, Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică anunță și implică Centrul medicilor de familie, organul local de specialitate în domeniul asistenței sociale și protecției familiei, alte organe/instituții relevante.
44. Reevaluarea copilului cu cerințe educaționale speciale, identificat și asistat în instituția de educație timpurie, este realizată de către Comisia multidisciplinară instituțională conform periodicității stabilite de Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică, o dată în trimestru, dar nu mai rar decât o dată în semestru, în baza Listei de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului (Anexa 1), cu actualizarea/revizuirea planului educațional individualizat și a serviciilor de suport, conform Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului.
45. Rezultatele reevaluării copilului în instituția de educație timpurie vor servi sursă de informație despre evoluția dezvoltării copilului pentru reevaluarea acestuia de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică.
46. Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică realizează reevaluarea, de regulă, o dată în 6 luni. În caz de necesitate, Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică poate decide reevaluarea cu o altă periodicitate. Rezultatele reevaluărilor servesc temei pentru stabilirea tipului de intervenție pentru copil.
47. În rezultatul reevaluării periodice a copilului luat în evidența Serviciului raional/municipal de asistență psihopedagogică se perfectează un Raport de reevaluare, conform formularului din Anexa 6.
48. Școlarizarea copiilor cu cerințe educaționale speciale devine obligatorie după împlinirea vârstei de 7 ani către începutul anului de studii, indiferent de nivelul de dezvoltare al copilului, cu întocmirea *Raportului de evaluare complexă a dezvoltării copilului* elaborat de Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică și/sau a *Raportului despre dezvoltarea fizică, socio-emoțională, cognitivă, a limbajului și comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare*, la finele grupei pregătitoare, cu concluziile și recomandările de rigoare.

**1.1. Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea
problemelor în dezvoltarea copilului de 1,5-3 ani
(în baza Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului)**

Numele, prenumele copilului _____

Data, luna, anul nașterii _____

Data înmatriculării în instituția de educație timpurie _____

Perioada de evaluare _____

Perioada de reevaluare _____

Instituția în care are loc evaluarea/reevaluarea _____

A. DOMENIUL: DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
1.	Merge și aleargă cu ușurință, schimbând ritmul și direcția (12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19).			
2.	Lovește și aruncă mingea cu control redus al direcției și vitezei (12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19).			
3.	Utilizează unele tacâmuri corespunzător (43, 44, 45, 46, 47).			
4.	Demonstrează coordonare oculo-motore în jocurile de construcție, în realizarea puzzle-urilor, în înșirarea de obiecte pe ață etc. (66, 67, 68, 69).			
5.	Participă activ în jocuri, dansuri, jocuri în aer liber etc. (81, 82).			
6.	Face diferența între lucruri care se mănâncă și cele care nu se mănâncă (91, 92, 93, 94).			
7.	Își spală mâinile și le usucă în momentele potrivite (înainte de masă, după utilizarea toaletei etc.), cu slabă supraveghere (104, 105, 106, 107, 108).			
8.	Demonstrează recunoașterea regulilor de protecție, chiar dacă nu le respectă întotdeauna, și anticipează consecințele nerespectării acestora (120, 121, 122, 123).			

B. DOMENIUL: DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
9.	Interacționează pozitiv și se joacă împreună cu adulții (139, 140, 141, 142, 143, 144, 145).			
10.	Cere ajutorul adultului atunci când întâmpină o dificultate (nu poate deschide o cutie cu jucării, nu poate asigura stabilitatea turnului de cuburi etc.) (157, 158, 159).			
11.	Inițiază interacțiuni sociale cu co-vârștii (171, 172, 173, 174, 175).			
12.	Se joacă în prezența altor copii diferiți din punct de vedere al genului, limbii vorbite sau cu cerințe educaționale speciale (189, 190, 191).			
13.	Anticipază consecințele nerespectării regulilor (203, 204, 205).			
14.	Vorbește cu alt copil pentru a rezolva un conflict, cu ajutorul adultului (218, 219).			
15.	Arată entuziasm pentru compania altora (copii, adulți) (235, 236, 237).			
16.	Remarcă dacă ceilalți copii sunt triști sau veseli (247, 248).			
17.	Își exprimă apartenența de gen: „Sunt fetiță”, „Sunt băiat” (261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268).			
18.	Demonstrează propriul „Eu” răspunzând „Nu” la cererile adultului sau insistând „Eu singur” (261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268).			
19.	Caută sprijin emoțional când trăiește emoții intense (284,285).			
20.	Recunoaște emoții simple (teamă, bucurie, tristețe) (300, 301, 302, 303).			
C. DOMENIUL: CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI ÎN ÎNVĂȚARE		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
21.	Pune întrebări despre oameni noi și obiecte necunoscute (314, 315).			
22.	Inițiază jocuri cu alții (328, 329, 330).			

23.	Finalizează proiecte simple (de exemplu, puzzle din 3-5 piese, o construcție, un desen) (342, 343, 344).			
24.	Se prefacă că este ceva sau cineva, își folosește imaginația în joc (355, 356).			
D. DOMENIUL: DEZVOLTAREA LIMBAJULUI ȘI A COMUNICĂRII ȘI PREMISELE CITIRII ȘI SCRIERII		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
25.	Îndeplinește 2 comenzi corelate redată prin folosirea unor structuri mai complexe care includ substantive, verbe, adverbe, adjective („Așează jucăriile de construcție în rafturile lor și vino la masă”) (376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383).			
26.	Folosește cuvinte noi în experiențele zilnice (406, 407, 408, 409, 410, 411).			
27.	Întreabă pentru a cunoaște denumirea obiectelor, evenimentelor noi („Ce este?”, „Cum se numește?”) (406, 407, 408, 409, 410, 411).			
28.	Folosește pronumele posesiv „al meu” și apoi pronumele personal, persoana I, singular („Eu”) (429, 430, 431, 432, 433, 434, 435).			
29.	Folosește verbe la timpul trecut („Tata a plecat”) (429, 430, 431, 432, 433, 434, 435).			
30.	Se adaptează interlocutorilor diferiți (când vorbește cu un copil îi folosește numele) (455, 456, 457, 458, 459).			
31.	Este atras de cărți, reviste, imagini și le privește/răsfoiește fără să fie asistat (478, 479, 480).			
32.	„Citește” pe cartea preferată pentru adult sau independent (494, 495, 496, 497).			
33.	Limită ritmul și tempoul unor paterne sonore (bate din palme mai repede sau mai încet, vorbește mai repede sau mai încet) (508, 509, 510).			
34.	Cere să i se citească titlul și anumite pagini preferate ilustrate (521, 522, 523).			
35.	Poziționează corect cărțile când le explorează independent. (531, 532)			

36.	Răsfoiește cu plăcere cărți despre categorii de obiecte (jucării, animale, meserii, plante) (546).			
37.	Describe ceea ce a desenat/scriș sau ce e reprezentat (556, 557, 558,559, 560, 561, 562, 563).			
38.	Utilizează fără sprijin instrumente de comunicare grafică: creioane, creioane cerate, markere, pensulă (556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563).			
E. DOMENIUL: DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI CUNOAȘTEREA LUMII		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
39.	Experimentează pentru a observa efectele propriilor acțiuni asupra obiectelor și asupra celorlalți (579, 580, 581, 582).			
40.	Constată și descrie asemănarea sau deosebirea dintre două obiecte de același tip (o minge este mai mare decât alta, fusta mea e la fel cu cea a Mariei etc.) (593, 594).			
41.	Generalizează ideile pornind de la experiențe anterioare, de exemplu, observă cum adultul suflă în mâncare pentru a o răci și suflă și el/ea la următoarea masă (606, 607, 608).			
42.	Utilizează explorarea prin încercare și eroare pentru a rezolva probleme (616, 617).			
43.	Identifică și compară cantități: toate, mai multe, mai puține (626, 627, 628).			
44.	Utilizează corect cuvinte, precum „mare”, „mic”, „multe”, „puține” (644, 645, 646, 647).			
45.	Identifică două forme geometrice (de exemplu, cerc, pătrat) (655, 656, 657).			
46.	La solicitare, grupează obiectele după un criteriu (formă, mărime, culoare) (665, 666, 667).			
47.	Identifică asemănări și diferențe, caracteristici ale obiectelor, prin observare și manipulare de obiecte (680, 681, 682, 683).			

48.	Formulează întrebări simple despre lumea vie („Ce mănâncă papagalul?”, „Unde doarme ursul?” etc.) (692, 693).			
49.	Face diferența între ființe vii și nevie din mediu (702, 703, 704).			
50.	Exprimă starea vremii prin relație cu fenomenele cunoscute („Soare”, „Ninge”, „Ploaie”) (715, 716, 717).			
51.	Descrie câteva părți ale corpului și câteva organe de simț. (733, 734)			

Notă:

- Rezultatul observării manifestării comportamentului se va bifa în una din grile cu semnul „X”.
- Pentru perioadele de evaluare inițială și reevaluare se va folosi pixuri de culori distincte, de exemplu: evaluarea inițială – cu roșu, reevaluarea – cu verde. Astfel se va observa progresul, stagnarea sau regresul dezvoltării copilului.

Evaluatori:

 (Nume, prenume, funcție, semnătură)

 (Nume, prenume, funcție, semnătură)

**1.2. Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea
problemelor în dezvoltarea copilului de 3-5 ani
(în baza Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului)**

Numele, prenumele copilului _____

Data, luna, anul nașterii _____

Data înmatriculării în instituția de educație timpurie _____

Perioada de evaluare _____

Perioada de reevaluare _____

Instituția în care are loc evaluarea/reevaluarea _____

A. DOMENIUL: DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
1.	Merge și aleargă circular, în jurul unor obstacole, obiecte (20, 21, 22, 25, 26, 27).			
2.	Prinde cu ambele mâini o minge mare, dând-o înapoi (23, 24).			
3.	Manipulează obiecte mici (șiruri de mărgel, obiecte mici introduce prin găuri etc.) (48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56).			
4.	Reacționează fizic corespunzător stimulilor din mediu (își îndoaie picioarele pentru a ateriza mai ușor, se mișcă mai repede pentru a evita un obstacol, se ferește, simte mirosuri supărătoare etc.) (70, 71, 72, 73).			
5.	Participă cu entuziasm în diverse activități fizice (alergare, cățărare, aruncări, rostogoliri, dans etc.) (83, 84).			
6.	Ajută la servirea mesei și își apreciază corect porția de mâncare (95, 96, 97).			
7.	Folosește șervețele pentru a-și șterge nasul și le aruncă după utilizare la coș (109, 110, 114).			
8.	Își spală mâinile și le șterge înainte de masă și după utilizarea toaletei (111, 112, 113, 114).			
9.	Comunică adulților sau colegilor atunci când vede un comportament periculos (124, 125, 126, 127).			

10.	Demonstrează înțelegerea regulilor de siguranță în sala de grupă/grădiniță (de exemplu, nu ia medicamente în absența adultului, dar știe că medicamentele sunt utile în anumite situații) (124, 125, 126, 127).			
B. DOMENIUL: DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
11.	Se desparte de membrii familiei (fără a arăta foarte multă teamă, comparativ cu copiii mai mici) și interacționează cu alți adulți (de exemplu, educatoarea, personalul grădiniței) (146,147, 148, 149, 150).			
12.	Semnalează adulților situații problematice simple pentru a interveni (un copil s-a lovit sau are nevoie de ajutor, se aud zgomote suspecte, arde mâncarea pe aragaz) (160, 161, 162,163, 164).			
13.	Inițiază o activitate împreună cu alt copil sau copii (167, 176, 178, 179, 180).			
14.	Se joacă împreună cu copiii diferiți din punct de vedere al genului, limbii vorbite, etniei sau cerințe educaționale speciale, sub îndrumarea adulților (192, 193, 194, 195).			
15.	Urmează reguli simple fără a i se mai reaminti (să nu trântască jucăriile) (206, 207, 208, 209).			
16.	Aplică strategii simple pentru a rezolva adecvat problemele fie individuale, fie de grup (de exemplu, cere ajutorul unui adult) (220, 221, 222, 223, 224).			
17.	Face schimb de obiecte în joc (238, 239, 240, 241).			
18.	Exprimă sentimente și emoții față de personaje din povești (țin cu fata moșului, „biata capră”, „săracul cocoș” etc.) (249, 250, 251).			
19.	Își spune corect numele și prenumele și folosește corect pronumele (nu mai folosește persoana a III-a pentru a se referi la sine) (269, 270, 271, 272, 273).			

20.	Își așteaptă rândul (286, 287, 288, 289, 290).			
21.	Asociază emoțiile cu cuvinte și expresii faciale (304, 305, 306).			
C. DOMENIUL: CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI ÎN ÎNVĂȚARE		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
22.	Experimentează utilizarea de materiale noi și combinații noi de materiale (317, 318).			
23.	Formulează frecvent întrebarea „De ce?” și „Cum?” pentru a înțelege ce se petrece în jur (reformulat din 319).			
24.	Găsește și utilizează materiale pentru a pune în practică o idee (cuburi pentru o construcție) (331, 332, 333, 334).			
25.	Persistă în rezolvarea unei sarcini chiar dacă nu a reușit (să facă un puzzle mai dificil, să finalizeze un turn din cuburi) (344, 346, 347, 348).			
26.	Își exprimă ideile prin desene, construcții, melodii cu cuvinte create de copil, mișcare (357, 358, 359, 360, 361).			
D. DOMENIUL: DEZVOLTAREA LIMBAJULUI ȘI A COMUNICĂRII ȘI PREMISELE CITIRII ȘI SCRIERII		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
27.	Demonstrează înțelegerea vocabularului uzual/de bază prin adecvarea răspunsului (384, 385, 386, 387, 388, 389, 390).			
28.	Înțelege și utilizează cuvinte care exprimă grade de rudenie, acțiuni și situații, stări de spirit și sentimente, antonime (substantive, verbe, adjective) (412, 415, 416, 417).			
29.	Cere explicații la cuvintele pe care nu le înțelege și le utilizează (413, 414).			

30.	Vorbește, folosind propoziții dezvoltate și fraze pentru a descrie evenimente curente, oameni, locuri, folosind corect: pluralul, pronumele personal (eu, tu, ei, voi), adverbe de timp (azi, ieri, mâine, poimâine), prepoziții, verbe la trecut și viitor (reformulat din 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442).			
31.	Vorbește suficient de clar pentru a fi înțeles de toți interlocutorii (460, 461, 462, 463, 464, 465, 466).			
32.	Știe să răspundă care este și să prezinte cartea preferată (481, 482, 483).			
33.	Se preface că citește păpușilor sau pentru alți copii (498, 499).			
34.	Rostește corect toate vocalele și majoritatea consoanelor (511, 512, 513).			
35.	Asociază unele sunete cu litera corespunzătoare (litera mare/mică de tipar) în cuvinte ușoare/simple, familiare (monosilabice sau bisilabice) (524, 525).			
36.	Demonstrează înțelegerea faptului că limbajul scris ia forme diferite (semne, litere, ziare, reviste, cărți, meniu, mesaje prin internet) (533, 534, 535, 536).			
37.	Folosește semne/simboluri din mediul ambiant (547, 548, 549).			
38.	Desenează schița corpului uman cu mai multe detalii (corp, degete) (564, 565, 566, 567, 568).			
39.	Experimentează scrisul cu o varietate de instrumente de scris (creioane, pixuri, computer) (569, 570).			
E. DOMENIUL: DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI CUNOAȘTEREA LUMII		Nerealizat	Încurs de realizare	Realizat
40.	Identifică obiecte care influențează sau au efect asupra altor obiecte (dacă pun zahăr în apă, se topește) (583, 584, 585, 586).			
41.	Grupează obiecte după cel puțin un criteriu (595).			

42.	Recunoaște și numește caracteristicile unui eveniment (lung, amuzant, gălăgios etc.) (596, 597, 598, 599).			
43.	Utilizează informația dobândită pe o anumită cale pentru a o aplica într-un alt context, într-un alt mod (de exemplu, construiește din cuburi un castel, așa cum la văzut într-o carte cu povești) (609, 610).			
44.	Explorează mai multe căi de soluționare a unei probleme și alege una dintre ele (618, 619, 620).			
45.	Utilizează numerele și numărul în activități cotidiene (numără câți copii sunt în grup, numără câte farfurii sunt pe masă etc.) (629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636).			
46.	Utilizează instrumente de măsurare în jocuri, în centrul de construcții, în centrul de nisip și apă (648, 649, 650).			
47.	Identifică și numește diferite forme geometrice: cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi (658, 659, 660, 661).			
48.	Ordonează obiectele în funcție de o caracteristică, utilizând încercarea și eroarea (de la mic la mare, de la gros la subțire etc.) (668, 669, 670).			
49.	Participă la experimente simple împreună cu un adult (dizolvare, înghețare, scufundare, evaporare, magnetizare, colorare, încălzire/răcire, fierbere etc.) și descrie ce a observat (684, 685, 686, 687).			
50.	Folosește unele instrumente pentru a afla informații despre mediu (lupă, magneti) (694).			
51.	Recunoaște clase și subclase mari de viețuitoare (animale sălbatice/domestice, păsări, insecte; plante: copaci, flori, fructe, legume) (705, 706, 707).			
52.	Poate descrie caracteristicile materialelor și ale elementelor mediului (apa, pietrele etc.) (718, 719, 720, 721, 722, 725).			

53.	Cunoaște și folosește corect ca unități de timp momentele zilei, zilele săptămânii, anotimpul (723, 724).			
54.	Describe câteva organe interne și funcțiile lor (inimă, plămân, stomac) (735, 736, 737).			
55.	Înțelege caracteristicile specifice omului ca ființă socială: meserii, limbaj, mijloace de locomoție, invenții, artă (738).			

Notă:

- Rezultatul observării manifestării comportamentului se va bifa în una din grile cu semnul „X”.
- Pentru perioadele de evaluare inițială și reevaluare se va folosi pixuri de culori distincte, de exemplu: evaluarea inițială – cu roșu, reevaluarea – cu verde. Astfel se va observa progresul, stagnarea sau regresul dezvoltării copilului.

Evaluatori:

 (Nume, prenume, funcție, semnătură)

 (Nume, prenume, funcție, semnătură)

**1.3. Lista de control pentru identificarea inițială/reevaluarea
problemelor în dezvoltarea copilului de 5-7 ani
(în baza Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului)**

Numele, prenumele copilului _____

Data, luna, anul nașterii _____

Data înmatriculării în instituția de educație timpurie _____

Perioada de evaluare _____

Perioada de reevaluare _____

Instituția în care are loc evaluarea/reevaluarea _____

A. DOMENIUL: DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
1.	Demonstrează coordonarea părților propriului corp în realizarea diverselor mișcări (28, 29, 30, 31, 32, 33).			
2.	Utilizează deprinderi motrice fine pentru realizarea sarcinilor variate (57, 58, 59, 60).			
3.	Recunoaște prin văz, auz, simț tactil, gust, miros obiecte, lucruri, fenomene din mediul înconjurător pentru a-și orienta mișcările (74, 75, 76, 77).			
4.	Participă la diverse activități fizice și casnice zilnice pentru menținerea sănătății (85, 86).			
5.	Explică funcțiile benefice sau dăunătoare ale anumitor alimente pentru organismul uman (98, 99).			
6.	Folosește deprinderi de igienă personală (115).			
7.	Manifestă comportamente de securitate personală față de obiecte, ființe și situații periculoase (128, 129, 130, 131, 132, 133).			
B. DOMENIUL: DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
8.	Interacționează pozitiv cu adulți familiari din comunitate (151, 152, 153).			
9.	Apelează la ajutorul adulților din comunitate (vecin, bunic, polițist, vânzător etc.), în caz de necesitate (165, 166, 167).			

10.	Interacționează pozitiv din proprie inițiativă cu copiii de aceeași vârstă sau vârstă apropiată în diferite contexte (181, 182, 183, 184).			
11.	Manifestă atitudine pozitivă față de persoane din diferite medii socioculturale (196, 197, 198, 199, 200).			
12.	Respectă reguli simple de participare în activități și joc (210, 211, 212, 213, 214, 215, 216).			
13.	Soluționează problemele apărute în interacțiunea cu copiii, fără a-l implica pe adult (225, 226, 227, 228, 229, 230, 231).			
14.	Corelează acțiunile și interesele sale cu ale altor copii din grup (242, 243, 244).			
15.	Manifestă empatie față de alte persoane în situații diferite (252, 253, 254, 255, 256).			
16.	Redă informații despre sine (274, 275, 276, 277, 278, 279, 280).			
17.	Își controlează exprimarea emoțiilor și trăirilor emoționale (291, 292, 293, 294, 295).			
18.	Recunoaște și exprimă adecvat emoțiile (307, 308, 309, 310, 311).			
C. DOMENIUL: CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI ÎN ÎNVĂȚARE		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
19.	Formulează întrebări și caută informații legate de domeniul care îl interesează și schimbările din jur (321, 322, 323, 324).			
20.	Manifestă inițiativă în a învăța și realiza diverse acțiuni (335, 336, 337, 338).			
21.	Menține concentrarea atenției pe o sarcină, întrebare, set de indicații sau interacțiuni cu finalizarea acestora, chiar dacă are dificultăți sau este întrerupt (349, 350, 351, 352).			
22.	Utilizează sau combină cuvinte, materiale, obiecte și strategii în moduri mai puțin obișnuite pentru a investiga și soluționa probleme (362, 363, 364, 365, 366).			

D. DOMENIUL: DEZVOLTAREA LIMBAJULUI COMUNICĂRII ȘI PREMISELE CITIRII ȘI SCRIERII		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
23.	Ascultă și reacționează corect la diverse mesaje (391, 392, 393, 394, 395, 396, 397).			
24.	Utilizează în vorbire cuvinte din diferite categorii și domenii (418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425).			
25.	Folosește fraze construite logic, gramatical corect (443, 444, 445, 446).			
26.	Se implică în dialoguri extinse, adresând întrebări, clarificând și răspunzând la întrebări (467, 468, 469, 470, 471, 472, 473).			
27.	Manifestă interes pentru carte și citirea unui text (484, 485, 486, 487, 488, 489, 500, 501, 502, 503, 504).			
28.	Identifică și rostește toate sunetele limbii materne (514, 515, 516, 517, 518, 519).			
29.	Recunoaște litere mari/mici de tipar și le pune în corespondență cu sunetul asociat (526, 527).			
30.	Conștientizează faptul că un mesaj se scrie/citește de la stânga spre dreapta, de sus în jos (537, 538, 539, 540, 541, 542, 543).			
31.	Scrive elemente grafice ale literelor de mână și litere de tipar (550, 551, 552, 571, 572, 573, 574).			
E. DOMENIUL: DEZVOLTAREA CUNOAȘTEREA LUMII COGNITIVĂ ȘI		Nerealizat	În curs de realizare	Realizat
32.	Identifică relația cauză-efect dintre fenomene (dacă..., atunci..) (587, 588, 589).			
33.	Folosește relațiile, spațiile (deasupra, dedesubt, lângă, mai sus, mai jos etc.) pentru a stabili raporturile (nr. 37 din Standardele de învățare și dezvoltare a copilului cu vârsta 5-7 ani).			
34.	Utilizează relații temporale (ieri, azi, mâine, mai devreme, mai târziu, peste puțin timp etc.) (600, 601, 602, 603).			

35.	Explorează mai multe modalități de a soluționa logic o problemă sau o situație problematică, pornind de la experiențele sale anterioare (611, 612, 621, 622).			
36.	Estimează raporturile cantitative dintre 2 grupuri de obiecte prin punerea în corespondență de 1 la 1 a elementelor acestora (637, 638, 641).			
37.	Utilizează numere și operații simple (639, 640, 641).			
38.	Face estimări ale diverselor obiecte după mărime, formă, greutate, lungime, înălțime, volum pentru a realiza un anumit proiect, activitate (651, 652, 653).			
39.	Identifică și numește obiecte care au formă de triunghi, cerc, pătrat, dreptunghi în mediul înconjurător și în materialele tipărite (662, 663).			
40.	Clasifică obiecte în funcție de criteriu (formă, culoare, mărime, grosime, lungime, lățime) sau în funcție de utilizare (mobilă, veselă, fructe, aparate electrotcasnice, jucării, instrumente muzicale etc.) (671, 672, 674, 675).			
41.	Clasifică viețuitoare în dependență de mediu de viață și specie (păsări, pești, animale etc.) și explică de ce sunt grupate în anumit fel (673, 674).			
42.	Colectează informații despre mediu, utilizând simțurile, observarea și conversația (688, 689, 690).			
43.	Folosește obiecte, materiale și echipamente pentru a strânge informații despre lucrurile și fenomenele care îl înconjoară (magneți, lupe, microscop, termometru etc.) (695, 696, 697, 698).			

44.	Identifică și descrie elemente componente ale lumii înconjurătoare (lumea vie: plante și animale și lumea inertă), precum și interdependența dintre ele (lanțul trofic: baltă-țânțar-broască-cocostârc; pentru creșterea plantei e nevoie de: sol, apă, lumină, căldură, aer etc.) (708, 709, 710).			
45.	Folosește unitățile de timp – zile, săptămâni, luni, anotimpuri pentru a descrie evenimente (luni-vineri sunt zile de lucru, toamna cad frunzele, noaptea pe cer apar luna și stelele etc.) (726, 727, 728, 729, 730).			
46.	Enumeră principalele caracteristici ale omului ca ființă vie (739, 740).			
47.	Manifestă disponibilitate pentru a participa la acțiuni de îngrijire și protejare a mediului (741, 742, 743).			

Notă:

- Rezultatul observării manifestării comportamentului se va bifa în una din grile cu semnul „X”.
- Pentru perioadele de evaluare inițială și reevaluare se va folosi pixuri de culori distincte, de exemplu: evaluarea inițială – cu roșu, reevaluarea – cu verde. Astfel se va observa progresul, stagnarea sau regresul dezvoltării copilului.

Evaluatori:

(Nume, prenume, funcție, semnătură)

(Nume, prenume, funcție, semnătură)

**Model de confirmare a acordului părinților/reprezentanților legali ai copilului
cu referire la evaluarea inițială a copilului de către Comisia multidisciplinară
instituțională sau evaluarea complexă a copilului de către
Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică**

(Model I)

Directorului Instituției de educație timpurie nr. ----- (sau denumire)
din municipiu/raion/comuna
(nume, prenume)

Subsemnata/ul (nume, prenume), îmi dau acordul pentru evaluarea inițială a copilului meu (nume, prenume, data, luna, anul nașterii) de către Comisia multidisciplinară instituțională din cadrul instituției de educație timpurie nr./denumire cu scopul determinării nivelului de dezvoltare a copilului.

Data

semnătura

Directorului Instituției de educație timpurie nr. ----- (sau denumire)
din municipiu/raion/comuna
(nume, prenume)

(Model II)

Subsemnata/ul (nume, prenume), îmi dau acordul pentru evaluarea complexă a copilului meu (nume, prenume, data, luna anul nașterii) de către Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică cu scopul de a identifica sau neidentifica cerințele educaționale speciale ale copilului și a stabili forma de incluziune educațională și programe de suport educațional sau specific, după necesitate.

Data

semnătura

**Proces-verbal nr. _____ de evaluare a dezvoltării copilului
de vârstă timpurie (evaluarea inițială)**

Instituția de educație timpurie _____

Adresa instituției _____

Telefonul instituției _____, e-mail _____

Data _____

Date generale despre copil				
Nume, prenume:		Vârsta:		Grupa (de vârstă) denumirea /nr.:
Rezultatele evaluării				
Constatări pe domeniul dezvoltării fizice (statut fizic, motorica grosieră, fină, mod de deplasare)				
Constatări pe domeniul dezvoltării abilităților de limbaj/comunicare (limbaj verbal/nonverbal, nivel de dezvoltare și utilizare)				
Constatări pe domeniul dezvoltării cognitive: (nivel de achiziții generale, percepere, orientare, atenție, memorie, gândire etc.)				
Constatări pe domeniul dezvoltării comportamentului socio-emoțional: subdomeniul dezvoltare socială (abilități sociale, nivel și mod de relaționare cu semenii, cu persoanele adulte)				
Constatări pe domeniul dezvoltării comportamentului socio-emoțional: subdomeniul dezvoltare emoțională (nivel de adaptare în colectivitatea de copii, socială, nivel de autocontrol emoțional)				
Concluzii/Recomandări				

Comisia multidisciplinară instituțională

Președintele comisiei _____

(Nume, prenume, funcție, semnătură, ștampila instituției)

Secretarul comisiei _____

(Nume, prenume, funcție, semnătură)

Membrii: _____

(Nume, prenume, funcție, semnătură)

(Nume, prenume, funcție, semnătură)

(Nume, prenume, funcție, semnătură)

4.1. Referință individuală pentru evaluarea complexă a dezvoltării copilului de vârstă timpurie

(foaie cu antet cu speciemenle instituției de educație timpurie)

Nr. _____

din _____

Serviciul raional/municipal de asistență psihopedagogică

I. În temeiul deciziei Comisiei multidisciplinare instituționale, proces-verbal nr. ____ din _____ 20____, se referă pentru evaluare complexă

Copilul _____, grupa (de vârstă) denumirea/nr. _____ data nașterii _____.

II. Anexe:

1. Acordul în scris al părinților/reprezentantului legal pentru desfășurarea evaluării complexe a copilului;
2. Procesul verbal de evaluare inițială a dezvoltării copilului;
3. Lista individuală de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului;
4. Extras din fișa dezvoltării copilului/cartela medicală;
5. Copia certificatului de naștere a copilului;
6. Copia buletinului de identitate a părintelui/reprezentantului legal;
7. Copia actului de tutelă, după caz;
8. Certificatul medical (diagnoza medicală), gradul de dizabilitate, după caz.

III. Instituția _____

dispune de acordul părinților/reprezentantului legal pentru desfășurarea procesului de evaluare

nu dispune de acordul părinților/reprezentantului legal pentru desfășurarea procesului de evaluare

Președinte Comisia multidisciplinară instituțională

Semnătura _____

L. Ș.

4.2. Referință de grup pentru evaluarea complexă a dezvoltării copiilor de vârstă timpurie

(foaie cu antet cu speciemenle instituției de educație timpurie)

Nr. _____

din _____

Serviciul raional/ municipal de asistență psihopedagogică

I. În temeiul deciziei Comisiei multidisciplinare instituționale, procese-verbale

nr. ___ din _____ 20___,

nr. ___ din _____ 20___,

nr. ___ din _____ 20___,

se referă pentru evaluare complexă

Copiii din grupa/grupele _____

II. Anexe:

1. Lista copiilor;

2. Acordul în scris al părinților/reprezentantului legal pentru desfășurarea evaluării complexe a copilului);

3. Procesul verbal de evaluare inițială a dezvoltării copilului;

4. Liste individuale de control pentru identificarea inițială/reevaluarea problemelor în dezvoltarea copilului;

5. Extrase din fișele dezvoltării copiilor/cartelele medicale;

6. Copiile certificatelor de naștere a copiilor;

7. Copiile buletinelor de identitate a părinților/reprezentanților legali;

8. Copia actelor de tutelă, după caz;

9. Certificate medicale (diagnoza medicală), gradul de dizabilitate, după caz.

III. Instituția de educație timpurie

dispune de acordul părinților/reprezentantului legal pentru desfășurarea procesului de evaluare

nu dispune de acordul părinților/reprezentantului legal pentru desfășurarea procesului de evaluare

Președinte Comisia multidisciplinară instituțională _____

Semnătura _____

L.Ș.

Notă: Lista copiilor va conține: Numele, prenumele copilului, data de naștere, grupa, numărul procesului verbal, anexe.

Raport de evaluare complexă a dezvoltării copilului
(se elaborează în varianta electronică cu imprimare pe hârtie)

Nr. _____ din _____ 20 _____

I. Date generale despre copil

Numele, Prenumele:
Data, locul nașterii:
Domiciliul:
Instituția de educație timpurie:
Grupa:

II. Date despre familia copilului (părinți, frați, surori) și reprezentanți legali

Mama:	Tata:
Data nașterii:	Data nașterii:
Studii (incomplete, gimnaziale, profesionale, superioare):	Studii (incomplete, gimnaziale, profesionale, superioare):
Locul de muncă/ocupație:	Locul de muncă/ocupație:

III. Condiții de viață a familiei (descriere succintă)

Date relevante despre climatul familial, relațiile dintre membrii familiei:
Date relevante despre resursele familiei, situație economică, locuință:
Date relevante despre familia extinsă:

IV. Date privind starea sănătății

Date despre dezvoltarea copilului/anamneza (sursa):
Diagnoza medicală (sursa):

V. Traseul educațional (educație timpurie)

Perioada	Denumirea instituției/grupa	Momente relevante

VI. Domenii de evaluare¹

Comportamente (cunoștințe, capacități, deprinderi, atitudini)	Necesități	Recomandări (activități de suport cu copilul)	Notă
a) Dezvoltare fizică (statut fizic, motorica grosieră, fină, mod de deplasare)			
Comportamente (cunoștințe, capacități, deprinderi, atitudini)	Necesități	Recomandări	Notă
b) Dezvoltarea abilităților de limbaj/comunicare (limbaj verbal/nonverbal, nivel de dezvoltare și utilizare)			
Comportamente (cunoștințe, capacități, deprinderi, atitudini)	Necesități	Recomandări	Notă
c) Dezvoltare cognitivă (nivel de achiziții generale, percepere, orientare, atenție, memorie, gândire etc.)			
Comportamente (cunoștințe, capacități, deprinderi, atitudini)	Necesități	Recomandări	Notă
d) Dezvoltare socio-emoțională/relaționare (abilități sociale, nivel și mod de relaționare cu semenii, persoanele adulte)			

¹ Acest capitol a fost modificat din cap. VI și VIII al Anexei nr. 5 din Metodologia de evaluare a dezvoltării copilului. La rubrica „Recomandări” se vor nota activitățile de suport cu copilul individualizate și diferențiate. Rubrica „Notă” este rezervată pentru cadrele didactice și/sau specialiștii din instituția de educație timpurie.

Comportamente (cunoștințe, capacități, deprinderi, atitudini)	Necesități	Recomandări	Notă
e) Dezvoltare socio-emoțională/afectivitate (nivel de adaptare în colectivitatea de copii, socială, nivel de autocontrol emoțional)			
Comportamente (cunoștințe, capacități, deprinderi, atitudini)	Necesități	Recomandări	Notă

VII. Concluzie generală

Cerințe educaționale speciale (specificare): da ☐ nu ☐			
Forma de incluziune (specificare): totală ☐ parțială ☐ ocazională ☐			
Planul educațional individualizat (specificare): da ☐ nu ☐			
Servicii de suport recomandate:			
Servicii/forme de suport	Activități/locul desfășurării	Perioada	Specialist/Responsabil
Cadru didactic de sprijin (la grupă/Centru de resurse pentru educația incluzivă)			
Suport cognitiv (terapie cognitivă)			
Asistență psihologică			
Asistență logopedică			
Terapii specifice de dezvoltare (ludoterapie, kinetoterapie, ergoterapie etc.)			
Altele (asistent personal etc.)			
Reevaluare: • Planificată (perioada, data) ☐ • La solicitare ☐		Scopul reevaluării:	Domeniu/i de reevaluare:

VII. Adaptări

Adaptări psihopedagogice	Adaptări de mediu	Echipament/materiale/ustensile specializate	Alimentație (Dietă alimentație gratuită)
			D

IX. Recomandări pentru părinți

Acțiuni/măsurii	Perioada pentru care se stabilesc	Responsabil de realizare
Necesitatea Asigurarea unui asistent personal, Consultația medicului de familie, Consultarea/evaluarea asistentului social, Continuitatea activităților în mediul familiei Altele (specificați)		

Componența echipei de evaluare:

Șef Serviciu de asistență psihopedagogică _____
(nume, prenume, semnătură)

Responsabil de perfectarea raportului _____
(nume, prenume, semnătură)

Psiholog _____
(nume, prenume, semnătură)

Psihopedagog _____
(nume, prenume, semnătură)

Pedagog _____
(nume, prenume, semnătură)

Logoped _____
(nume, prenume, semnătură)

Kinetoterapeut _____
(nume, prenume, semnătură)

Data semnării Raportului _____

Adus la cunoștința părintelui/ reprezentantului legal:

Nume, prenume: _____

Data _____ Semnătura _____

Prezentat în instituția de educație timpurie: Data _____

Recepționat (nume, prenume, funcția, semnătura) _____

Raport de reevaluare a dezvoltării copilului

Anexă la Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului

Nr. ___ din _____ 20__ Data reevaluării _____

1. Copil (nume, prenume):

Vârsta _____ grupa _____

Instituția de educație timpurie/localitatea _____

2. Scopul reevaluării:

3. Rezultatele reevaluării

Domeniul de reevaluare	Comportamente	Necesități (activități)	Concluzii/ Recomandări	Comentarii

4. Concluzie generală:

Cerințe educaționale speciale (specificare):	Forma de incluziune (specificare):	Plan educațional individualizat (specificare):	Servicii de suport:
da ☐ nu ☐	totală ☐ parțială ☐ ocazională ☐	da ☐ nu ☐	

5. Componența echipei de reevaluare:

Șef Serviciu de asistență psihopedagogică _____
(nume, prenume, semnătură)

Responsabil de perfectarea raportului _____
(nume, prenume, semnătură)

Psiholog _____
(nume, prenume, semnătură)

Psihopedagog _____
(nume, prenume, semnătură)

Pedagog _____
(nume, prenume, semnătură)

Logoped _____
(nume, prenume, semnătură)

Kinetoterapeut _____
(nume, prenume, semnătură)

Data semnării Raportului _____

Adus la cunoștința părintelui/ reprezentantului legal:

Nume, prenume: _____

Data _____

Semnătura _____

Prezentat în instituția de educație timpurie: Data _____

Recepționat (nume, prenume, funcția, semnătura) _____

Notă: În cazul în care intervin schimbări în următoarele compartimente din Raportul de evaluare complexă a dezvoltării copilului: I. *Date generale despre copil*; II. *Date despre familia copilului (părinți, frați, surori)/reprezentanții legali*; III. *Condiții de viață a familiei (descriere succintă)*; IV. *Date despre sănătatea copilului (descriere succintă)*, acestea din urmă se introduc în rubrica „Comentarii”.

Instrucțiunea de aplicare în educația timpurie a Metodologiei de evaluare a dezvoltării copilului a fost elaborată în cadrul Proiectului „Consolidarea și diseminarea practicilor de succes privind implementarea educației incluzive la treapta preșcolară” finanțat de Open Society Foundations/Early Childhood Program. Acest proiect este implementat de Programul Educațional „Pas cu Pas” și AO Keystone Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.